

บทที่ ๒

การยกเว้นและผ่อนผัน

ข้อ ๑ การยกเว้น แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ -

๑.๑ ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ตาม พ.ร.บ. รับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๑๓ ดังนี้ -

๑.๑.๑ พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์หรือที่เป็นเปรียญและนักบวชในพระพุทธศาสนา แห่งนิายจันหรือญวนที่มีสมณศักดิ์

๑.๑.๒ คนพิการทุพพลภาพซึ่งไม่สามารถเป็นทหารได้

๑.๑.๓ บุคคลซึ่งไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นทหารได้เฉพาะบางท้องที่ ตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง

๑.๒ ได้รับการยกเว้นไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ ตาม พ.ร.บ. รับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๑๔ ดังนี้ -

๑.๒.๑ พระภิกษุสามเณร และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิายจันหรือญวน ซึ่งเป็นนักธรรมตามที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง

๑.๒.๒ นักบวชศาสนาอื่น ซึ่งมีหน้าที่ประจำกิจศาสนา ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้

๑.๒.๓ บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหม กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร

๑.๒.๔ นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม

๑.๒.๕ ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆ ซึ่งอยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และ ผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้

๑.๒.๖ นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ

๑.๒.๗ นักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคม

๑.๒.๘ บุคคลซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงชาติ

๑.๒.๙ บุคคลซึ่งได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกครั้งเดียว ตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือเคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหลายครั้งรวมกันตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือเคยถูกศาลพิพากษาให้กักกัน

ข้อ ๒ การยกเว้นให้ดำเนินการและปฏิบัติดังนี้-

๒.๑ บุคคลตามมาตรา ๑๓ (๑) ได้แก่ พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์หรือที่เป็นเปรียญและนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิายจันหรือญวนที่มีสมณศักดิ์ บุคคลประเภทนี้เจ้าอาวาสสงฆ์รายชื่อขอยกเว้นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด/ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่เป็นภูมิลำเนาทหาร หรือ เจ้าตัวนำหลักฐานไปแสดงเพื่อขอยกเว้นต่อนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหาร โดยทางจังหวัดหรือทางอำเภอเมื่อฝ่ายใด

ฝ่ายหนึ่งได้รับแจ้งการขอยกเว้นแล้วก็ให้จำหน่ายรายชื่อออกจากบัญชีแล้วแจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ เพื่อจำหน่ายบัญชีแล้วแต่กรณี และลงบัญชียกเว้นไว้เพื่อตรวจสอบจนอายุครบ ๔๖ ปีบริบูรณ์

๒.๒ บุคคลตามมาตรา ๑๓ (๒) ได้แก่คนพิการทุพพลภาพซึ่งไม่สามารถเป็นทหารได้ ต้องมาแสดงตนในวันตรวจเลือกตามหมายเรียกของนายอำเภอ เพื่อให้คณะกรรมการตรวจเลือก ปลดเป็นพันราชการทหาร และเมื่อทางจังหวัดได้ดำเนินการปลดเป็นพันราชการทหารประเภทที่ ๑ หรือ ๒ แล้ว ให้บันทึกปลดในบัญชีที่เกี่ยวข้อง และแจ้งให้อำเภอ/เขต ทราบ เพื่อบันทึกปลดให้ถูกต้องตรงกัน

๒.๓ บุคคลตามมาตรา ๑๓ (๓) ไม่ต้องดำเนินการแต่อย่างใด

สำหรับบุคคลตามมาตรา ๑๓ (๑) และ (๓) ไม่ต้องลงบัญชีทหารกองเกิน

๒.๔ บุคคลตามมาตรา ๑๔ (๑) ได้แก่ พระภิกษุสามเณรและนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือเถรวาท ซึ่งเป็นนักรธรรมตามที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง เจ้าตัวต้องนำหลักฐานไปขอยกเว้นต่อนายอำเภอ/ผู้อำนวยการเขตท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหาร หรือไปร้องขอยกเว้นต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกแล้วแต่กรณี ถ้าไปร้องขอยกเว้นต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก ให้นายอำเภอท้องที่สอบสวนเช่นเดียวกันกับร้องขอที่อำเภอ เมื่อดำเนินการยกเว้นให้แล้วแจ้งจังหวัดทราบและจำหน่ายบัญชีแล้วแต่กรณี และลงบัญชียกเว้นไว้ตรวจสอบ จนอายุครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์

๒.๕ บุคคลตามมาตรา ๑๔(๒) ได้แก่ นักบวชศาสนาอื่นซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนาสำหรับ. -

๒.๕.๑ ศาสนาอิสลาม สุเหร่าหนึ่ง ยกเว้นให้แก่

โต๊ะอิหม่าม หนึ่งคน

โต๊ะบิลาล หนึ่งคน

โต๊ะกาเต็บ หนึ่งคน

๒.๕.๒ ศาสนาคริสต์หรือโรมันคาทอลิก อารามหนึ่ง ยกเว้นให้แก่

เจ้าอธิการวัด หนึ่งคน

ผู้ช่วยเจ้าอธิการวัด สามคน แล้วแต่เจ้าอธิการวัดจะเห็นสมควรขอ

ใบสำคัญยกเว้นให้แก่ผู้ใด

๒.๕.๓ ศาสนาโปรเตสแตนต์ สำนักหนึ่ง ยกเว้นให้แก่ผู้ที่มีความรู้ความสามารถสอนศาสนาได้ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่หรือผู้ช่วยหัวหน้าในสำนักสอนศาสนาใหญ่แห่งละสามคน แล้วแต่ผู้เป็นหัวหน้าจะขอใบสำคัญยกเว้นให้แก่ผู้ใด

โดยทางสุเหร่า อาราม หรือสำนักส่งรายชื่อพร้อมด้วยหลักฐาน ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาทหารหรือสุเหร่า สำนัก อารามที่ผู้นั้นอยู่แล้วแต่กรณี หรือเจ้าตัวนำหลักฐานไปแสดงต่อนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารก็ได้ เพื่อขอยกเว้น เมื่อถูกต้องแล้วให้สัสดีจังหวัดเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญ (แบบ สด.๓๖) แจ้งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อมอบใบสำคัญ (แบบ สด.๓๖) ให้เจ้าตัวรับไปพร้อมกับต่างฝ่ายต่างจำหน่ายบัญชีให้ถูกต้องตรงกัน และลงบัญชียกเว้น

หรือผ่อนผัน (แบบ สด.๒๐) ไว้ตรวจสอบ จนอายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์ ถ้าผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้แจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้นทราบ และดำเนินการโดยนัยเดียวกัน

สำนักสอนศาสนา จะต้องได้รับอนุญาตจากทางราชการให้จัดตั้งเป็นสำนักสอนศาสนา แล้วจึงจะอยู่ในกำหนดที่จะขอยกเว้นให้แก่เจ้าหน้าที่ของสำนักสอนศาสนานั้นได้

๒.๖ บุคคลตามมาตรา ๑๔ (๓) ได้แก่บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร บุคคลประเภทนี้หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนเสนอรายชื่อต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น จนถึงสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เพื่อแจ้งการ ขอยกเว้นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาทหาร และผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งอำเภอที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้นทราบตามลำดับ เพื่อจำหน่ายบัญชีให้ถูกต้องตรงกัน พร้อมกับลงบัญชียกเว้นหรือผ่อนผัน (แบบ สด.๒๐ ไว้ตรวจสอบ จนอายุ ๒๖ ปีบริบูรณ์)

๒.๗ บุคคลตามมาตรา ๑๔ (๔) นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม บุคคลประเภทนี้ทางโรงเรียนเตรียมทหารเสนอรายชื่อและปฏิบัติเช่นเดียวกับ ๒.๖

๒.๘ บุคคลตามมาตรา ๑๔ (๕) ได้แก่ ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวงกรม หรือราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัดได้ออกใบสำคัญ (แบบ สด.๓๗) ให้ไว้จึงจะได้รับการยกเว้น จะต้องประกอบด้วย

๒.๘.๑ เป็นครูประจำทำการสอนนักเรียน นิสิต นักศึกษา ไม่น้อยกว่าสิบห้าคนเป็นปกติ และในจำนวนนักเรียน นิสิต นักศึกษา ไม่น้อยกว่าสิบห้าคนนี้ ยกเว้นครูได้คนเดียว หรือเป็นครูสอนประจำเฉพาะวิชา ซึ่งทำการสอนนักเรียน นิสิต นักศึกษา ไม่น้อยกว่าสิบห้าคนเป็นปกติ และในจำนวนนักเรียน นิสิต นักศึกษา ไม่น้อยกว่าสิบห้าคนนี้ยกเว้นครูได้คนเดียวเช่นเดียวกัน

๒.๘.๒ มีเวลาสอนสัปดาห์ละไม่น้อยกว่าสิบแปดชั่วโมง สำหรับครูซึ่งประจำทำการสอนในสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาลงมา หรือไม่น้อยกว่าสิบห้าชั่วโมง สำหรับครูซึ่งประจำทำการสอนในสถานศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษา

ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องส่งรายชื่อครูซึ่งจะได้รับการยกเว้นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งครูผู้นั้นทำการสอนอยู่ในท้องที่ก่อนเดือนเมษายนของปีที่ถูกเรียก ไม่น้อยกว่าหกสิบวัน เว้นแต่กรณีการย้ายไปประจำทำการสอนในสถานศึกษาอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในใบสำคัญยกเว้นครู (แบบ สด.๓๗) ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องส่งรายชื่อครูที่ย้ายมาประจำทำการสอน ซึ่งจะได้รับการยกเว้นน้อยกว่าหกสิบวันได้ แต่ต้องก่อนการตรวจเลือกในจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ออกใบสำคัญ (แบบ สด.๓๗) ยกเว้นให้แก่ครูซึ่งประจำทำการสอนในท้องที่ แล้วแจ้งให้นายอำเภอ/ผู้อำนวยการเขต/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้นทราบ ถ้าครูผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น ต้องแจ้งให้ ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้นทราบ แล้วให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ได้

รับแจ้ง แจ้งให้นายอำเภอ/ผู้อำนวยการเขต/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอของครุผู้ยื่นทราบ อีกต่อหนึ่ง ทั้งนี้ให้แจ้งต่อกันภายในกำหนดสามสิบวัน

สำหรับครุซึ่งทำการสอนอยู่ในหน่วยฝึกอาชีพเคลื่อนที่ของกระทรวงศึกษาธิการให้ผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ออกใบสำคัญ (แบบ สด.๓๗) ยกเว้นให้ แล้วดำเนินการเช่นเดียวกันกับที่กล่าว ข้างต้น ให้ต่างฝ่ายต่างจำหน่ายบัญชีไว้ให้ถูกต้องตรงกัน พร้อมทั้งลงบัญชียกเว้นหรือผ่อนผัน (แบบ สด. ๒๐) ไว้ตรวจสอบจนอายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์

๒.๙ บุคคลตามมาตรา ๑๔ (๖) ได้แก่ นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ของ กระทรวงศึกษาธิการ และบุคคลตามมาตรา ๑๔ (๗) นักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวง คมนาคม บุคคลทั้งสองประเภทนี้สถานศึกษาส่งรายชื่อให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องรวบรวมส่งจังหวัดที่เป็น ภูมิลำเนาทหารเพื่อจำหน่ายบัญชีและแจ้งอำเภอภูมิลำเนาทหารทราบเพื่อจำหน่ายบัญชีของอำเภอไว้ให้ ถูกต้องตรงกันและลงบัญชียกเว้นหรือผ่อนผัน (แบบ สด.๒๐) ไว้เพื่อตรวจสอบ

๒.๑๐ บุคคลตามมาตรา ๑๔ (๘) ได้แก่ บุคคลซึ่งได้สัญชาติไทย โดยการแปลงสัญชาติบุคคล ประเภทนี้เจ้าตัวต้องนำหลักฐานการแปลงสัญชาติไปแสดงตนเพื่อขอลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ ภูมิลำเนาทหาร เมื่ออำเภอพิจารณายกเว้นให้แล้วรายงานจังหวัดให้ทราบ เพื่อจำหน่ายบัญชีทหารให้ ถูกต้องตรงกันและลงบัญชียกเว้นหรือผ่อนผัน (แบบ สด.๒๐) ไว้ตรวจสอบ จนอายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์

๒.๑๑ บุคคลตามมาตรา ๑๔ (๙) ได้แก่ บุคคลซึ่งได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้ จำคุกครั้งเดียวตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือเคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหลายครั้ง รวมกันตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือเคยถูกศาลพิพากษาให้กักกัน บุคคลประเภทนี้ทางจังหวัดหรืออำเภอได้รับ แจ้งจากเจ้าหน้าที่ควบคุมหรือจากเรือนจำ หรือเจ้าตัวไปแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่เป็น ภูมิลำเนาทหารแล้วให้ตรวจสอบหลักฐานให้ถูกต้องแล้วแจ้งต่อกันเพื่อจำหน่ายบัญชีและลงบัญชียกเว้น หรือผ่อนผัน (แบบ สด.๒๐) ไว้ตรวจสอบ จนถึงอายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์

ข้อ ๓. การผ่อนผัน บุคคลที่มีสิทธิได้รับการผ่อนผัน แบ่งเป็น ๒ ลักษณะคือ.-

๓.๑ ได้รับการผ่อนผันไม่ต้องมาเข้ารับการตรวจเลือก ตาม พ.ร.บ. รับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๒๗ ดังนี้. -

๓.๑.๑ ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยปัจจุบันทันด่วนให้ไปราชการ อันสำคัญยิ่ง หรือไปราชการต่างประเทศ โดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง

๓.๑.๒ นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๓.๑.๓ ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ราชการหรือโรงงานอื่นใดในระหว่างที่มี การรบหรือการสงคราม อันเป็นอุปสรรคในการรบหรือการสงคราม และอยู่ในความควบคุมของ กระทรวงกลาโหม

๓.๑.๔ บุคคลซึ่งกำลังปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยทหารในราชการสนาม

๓.๑.๕ เกิดเหตุสุดวิสัย

๓.๑.๖ ไปเข้าตรวจเลือกที่อื่น

๓.๑.๗ ป่วยไม่สามารถจะมาได้ โดยให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะ และเชื่อถือได้มาแจ้งต่อ คณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก

๓.๒ จะได้รับการผ่อนผันไม่ส่งเข้ากองประจำการในคราวที่คนพอ ตาม พ.ร.บ. รับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๒๙ ดังนี้. -

๓.๒.๑ บุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบิดาหรือมารดาซึ่งไร้ความสามารถหรือพิการ ทุพพลภาพหรือชราจนหาเลี้ยงชีพไม่ได้ และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู แต่ถ้ามีบุตรหลายคน จะต้องเข้ากองประจำการพร้อมกัน คงผ่อนผันให้คนเดียวตามแต่บิดาหรือมารดาจะเลือก ถ้าบิดาหรือมารดาไม่สามารถจะเลือกได้ ก็ให้คณะกรรมการตรวจเลือกพิจารณาผ่อนผันให้หนึ่งคน

๓.๒.๒ บุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบุตรซึ่งมารดาตายหรือไร้ความสามารถหรือพิการ ทุพพลภาพ และบุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดาหรือมารดา ซึ่งบิดามารดาตาย ทั้งนี้เมื่อบุตรหรือพี่หรือน้องนั้นหาเลี้ยงชีพไม่ได้และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู

๓.๒.๓ บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกษา ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อ ๔ การผ่อนผัน ให้ดำเนินการปฏิบัติดังนี้. -

๔.๑ บุคคลตามมาตรา ๒๗ (๑), (๒), (๓), (๔) ต้องได้รับการผ่อนผันเฉพาะคราวจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย

สำหรับการผ่อนผันตามมาตรา ๒๗ (๒) ให้ปฏิบัติดังนี้.-

๔.๑.๑ นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศโดยอยู่ในความปกครองทั้งฝ่ายวิชาการและความประพฤติของผู้ดูแลนักเรียนไทยของรัฐบาลไทยสำหรับประเทศนั้นๆ เมื่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้ขอผ่อนผันต่อผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาทหารแล้ว ให้ตรวจสอบเมื่อถูกต้องจึงเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด ออกหนังสือผ่อนผันการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหาร (แบบ สด.๔๑) และส่งให้หน่วยที่เกี่ยวข้องเพื่อมอบหนังสือผ่อนผันให้ ตัวรับไปแล้วแจ้งอำเภอที่เป็นภูมิลำเนาทหารราบเพื่อจำหน่ายบัญชีให้ถูกต้องตรงกันและลงบัญชียกเว้นหรือผ่อนผัน (แบบ สด.๒๐) ไว้ตรวจสอบ

๔.๑.๒ นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ โดยได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (โดยทุนส่วนตัวและไม่ได้อยู่ในความปกครองดูแลของ ก.พ.) ให้นักเรียนผู้ที่ประสงค์จะผ่อนผันหรือบิดาหรือมารดาหรือผู้ปกครองยื่นคำร้องขอผ่อนผันต่อนายอำเภอ/ผู้อำนวยการเขต/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอที่เป็นภูมิลำเนาทหารเพื่อดำเนินการสอบสวนโดยมีสาระสำคัญและหลักฐานประกอบ ดังนี้. -

๔.๑.๒.๑ ผู้ขอรับการผ่อนผันไปศึกษาวิชาอะไร สำนักศึกษาประเทศใด

๔.๑.๒.๒ วิชาที่ไปศึกษามีหลักสูตรกี่ปี (มีหลักฐานของสำนักศึกษาแสดงประกอบ ถ้าเป็นภาษาต่างประเทศให้แปลเป็นภาษาไทยกำกับ ลงชื่อตำแหน่งผู้แปลด้วย)

๔.๑.๒.๓ ประสงค์ผ่อนผันการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกี่ปี

๔.๑.๒.๔ สำเนาใบสำคัญ (แบบ สด.๙) สำเนาหมายเรียกฯ (แบบ สด.๓๕) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

หลักฐานและหลักเกณฑ์ตาม ๔.๑.๒.๑ ถึง ๔.๑.๒.๔ นั้น ถ้าเป็นการยื่นคำร้อง ขอผ่อนผันก่อนเดินทางไปต่างประเทศให้แจ้งด้วยว่าเมื่อนักเรียนผู้นั้นเดินทางไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศแล้วจะต้องรีบส่งหนังสือรับรองของสถานทูตหรือสถานกงสุลหรือของผู้ดูแลนักเรียนไทยในประเทศนั้นๆ เมื่อทางอำเภอได้รับหลักฐานนี้แล้วให้รีบจัดการเสนอจังหวัดพิจารณาประกอบการออกหนังสือผ่อนผัน

ถ้าเป็นการยื่นคำร้องขอผ่อนผัน ภายหลังจากได้เดินทางไปต่างประเทศแล้ว นอกจากหลักฐานจะครบถ้วนตามที่กล่าวข้างต้น ให้มีหนังสือรับรองของสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยหรือของผู้ดูแลนักเรียนไทยที่ตั้งอยู่ ณ ประเทศที่ไปศึกษาวิชานั้นรับรองว่านักเรียนผู้นั้นกำลังศึกษาวิชาอะไรอยู่ที่สำนักศึกษาใด

เมื่อสัสดีจังหวัดได้รับเรื่องขอผ่อนผันแล้ว ตรวจสอบหลักฐานเอกสารถูกต้อง เสนอผู้ว่าราชการจังหวัด/ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เพื่อออกหนังสือผ่อนผันการเข้ารับการราชการทหาร (แบบ สด.๔๑) แล้วส่งให้อำเภอภูมิลำเนาทหาร เพื่อมอบหนังสือผ่อนผันให้ผู้ขอผ่อนผันรับไปเป็นหลักฐานและจำหน่ายบัญชีให้ถูกต้องตรงกัน แล้วลงบัญชียกเว้นหรือผ่อนผัน (แบบ สด.๒๐) ไว้เพื่อตรวจสอบ

๔.๒ บุคคลตามมาตรา ๒๙ (๑), (๒) ให้ผู้ร้องขอผ่อนผันนำหลักฐานและพยานบุคคล ไปยื่นคำร้องต่อนายอำเภอ/ ผู้อำนวยการเขต/ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหาร ก่อนวันตรวจเลือกไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน และเมื่อทางอำเภอได้สอบสวนและพิจารณาเห็นว่าจะได้รับการผ่อนผันก็แจ้งให้ผู้ร้องไปร้องต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกก่อนการจับสลากหรือก่อนการกำหนดตัวให้เข้ากองประจำการในกรณีไม่มีการจับสลาก ให้สัสดีอำเภอรวบรวมหลักฐานเอกสารการขอผ่อนผันไปเสนอต่อคณะกรรมการตรวจเลือกด้วยหากมีความจำเป็นที่จะร้องขอผ่อนผันเกิดขึ้นภายหลังกำหนด ๓๐ วัน ซึ่งมีไขความผิดของผู้ร้อง ให้ผู้ร้องนำหลักฐานและพยานบุคคลไปร้องขอต่อคณะกรรมการตรวจเลือก ในวันตรวจเลือกได้ และให้นายอำเภอ/ ผู้อำนวยการเขต/ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอสอบสวนเช่นเดียวกันกับร้องขอที่อำเภอ/ เขต/ กิ่งอำเภอ ก่อนวันตรวจเลือกเมื่อผ่อนผันให้แล้วให้จำหน่ายบัญชีให้ถูกต้องตรงกันพร้อมทั้งลงบัญชียกเว้นหรือผ่อนผัน (แบบ สด.๒๐) ไว้ตรวจสอบการผ่อนผันประเภทนี้ผ่อนผันให้เป็นปีๆ ไป เมื่อผ่อนผันให้แล้วมอบหมายเรียกฯ (แบบ สด.๓๕) ในปีถัดไปให้รับไปด้วยและถ้ามีความจำเป็นจะต้องผ่อนผันในปีต่อไปอีก ให้ผู้ร้องทำเรื่องร้องขอเช่นเดียวกันทุกครั้ง

๔.๓ บุคคลซึ่งจะได้รับการผ่อนผัน ตามมาตรา ๒๙ (๓) คือ

๔.๓.๑ กรณีการศึกษาในระบบตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

๔.๓.๒ กรณีศึกษานอกระบบตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ผู้เรียนรู้ หรือศึกษานอกระบบการศึกษาของรัฐ

๔.๓.๓ กรณีการศึกษาตามอัธยาศัยตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ผู้เรียนรู้ หรือศึกษาตาม

๔.๓.๔ การศึกษาเฉพาะทางตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ผู้ศึกษาตามการศึกษาเฉพาะทาง

๔.๓.๑ กรณีการศึกษาในระบบตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

(ก) นิสิตหรือนักศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ ที่อยู่ในความควบคุมหรือกำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ ให้ผ่อนผันเฉพาะผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกษาเพื่อรับปริญญา สำหรับนักศึกษาของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นระบบเปิดแบบตลาดวิชาหรือไม่ต้องเข้าชั้นเรียน จะต้องมียุทธศาสตร์สอบไล่ได้ภาคละไม่น้อยกว่าเก้าน่วยกิต ทุกภาคการศึกษาติดต่อกัน เว้นแต่ภาคการศึกษาใดขาดสอบเพราะเหตุสุดวิสัย ซึ่งสถานศึกษาให้ การรับรอง

(ข) นิสิต นักศึกษา หรือนักเรียน ในสถานศึกษาเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนหรือกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน แล้วแต่กรณี ให้ผ่อนผันเฉพาะผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาหรือระดับปริญญา

(ค) นักเรียนหรือนักศึกษาในสถานศึกษาสายอาชีพ หรือสายเฉพาะทางอื่นๆ ที่อยู่ในสังกัด หรืออยู่ในความควบคุมหรือกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานของรัฐ ให้ผ่อนผันเฉพาะผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาหรือระดับปริญญา

(ง) นักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่อยู่ในสังกัด หรืออยู่ในความควบคุม หรือกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานของรัฐ ให้ผ่อนผันจนสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในกรณีตาม ๔.๓.๑ (ก) ถึง (ค) ให้ผ่อนผันจนบุคคลนั้นมีอายุครบยี่สิบหกปีบริบูรณ์ เว้นแต่นิสิต หรือนักศึกษาวิชาแพทยศาสตร์ ให้ผ่อนผันในระหว่างที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล หรือสถาบันทางแพทย์เพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม อีกหนึ่งปี

ในกรณีตาม ๔.๓.๑ (ง) ให้ผ่อนผันจนบุคคลนั้นมีอายุครบยี่สิบสองปีบริบูรณ์

๔.๓.๒ กรณีการศึกษานอกระบบตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ผู้เรียนรู้ หรือศึกษานอกระบบการศึกษาของรัฐ ให้ผ่อนผันเฉพาะผู้ซึ่งอยู่ระหว่างการเรียนรู หรือศึกษานอกระบบ ดังนี้

(ก) การศึกษาที่อาจเทียบได้ในระดับต่ำกว่าปริญญา ให้ได้ รับการผ่อนผันจนบุคคลนั้นมีอายุครบยี่สิบสองปีบริบูรณ์

(ข) การศึกษาที่อาจเทียบได้ในระดับปริญญา ให้ได้รับการผ่อนผันจนบุคคลนั้นมีอายุครบยี่สิบหกปีบริบูรณ์

๔.๓.๓ กรณีการศึกษาตามอัธยาศัยตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ผู้เรียนรู้หรือศึกษาตามอัธยาศัย ให้ผ่อนผันเฉพาะผู้ซึ่งอยู่ระหว่างการเรียนรู หรือศึกษา ตามอัธยาศัย ดังนี้

(ก) การศึกษาที่อาจเทียบได้ในระดับต่ำกว่าปริญญา ให้ได้ รับการผ่อนผันจนบุคคลนั้นมีอายุครบยี่สิบสองปีบริบูรณ์

(ข) การศึกษาที่อาจเทียบได้ในระดับปริญญา ให้ได้รับการผ่อนผันจนบุคคลนั้นมีอายุครบยี่สิบหกปีบริบูรณ์

๔.๓.๔ การศึกษาเฉพาะทางตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ผู้ศึกษาตามการศึกษาเฉพาะทาง ให้ผ่อนผันเฉพาะผู้ซึ่งอยู่ระหว่างการศึกษาดังนี้

(ก) การศึกษาที่อาจเทียบได้ในระดับต่ำกว่าปริญญา ให้ได้ รับการผ่อนผันจนบุคคลนั้นมีอายุครบยี่สิบสองปีบริบูรณ์

(ข) การศึกษาที่อาจเทียบได้ในระดับปริญญา ให้ได้รับการผ่อนผันจนบุคคลนั้นมีอายุครบยี่สิบหกปีบริบูรณ์

๔.๔ การขอผ่อนผันให้ แกนีสิต นักศึกษา นักเรียน หรือผู้ศึกษาที่เป็นการศึกษาในระบบ ให้ดำเนินการ ดังนี้

๔.๔.๑ ในกรณีที่เป็นการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐให้เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาของรัฐ สอนราชการที่เป็นกรมหรือเทียบเท่า หรือรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐตรวจสอบคุณสมบัติ ผู้ขอผ่อนผันแล้ว ส่งรายชื่อบุคคลที่จะได้ รับการผ่อนผันตามข้อ ๒ (๑) (ก) (ค) และ (ง) ไปยัง ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของปีที่จะต้องตรวจเลือกเข้ากองประจำการ

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่สถาบันทางการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นตามความตกลงหรือสนธิสัญญาหรือกฎบัตรระหว่างประเทศซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีหรือสมาชิก เช่น สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ด้วย

๔.๔.๒ ในกรณีที่เป็นการศึกษาในสถานศึกษาของเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หรือตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน แล้วแต่กรณี ให้เป็นหน้าที่ของอธิการบดี หรืออธิการโดยความเห็นชอบของสภาสถานศึกษาเอกชน หรือเป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการ หรือผู้บริหารโรงเรียนเอกชน แล้วแต่กรณีตรวจสอบคุณสมบัติ แล้วส่งรายชื่อบุคคลที่จะได้ รับการผ่อนผันตามข้อ ๒ (๑) (ข) ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ภายในเดือนกุมภาพันธ์ ของปีที่จะต้องตรวจเลือกเข้ากองประจำการ

๔.๕ การขอผ่อนผันให้ แกนีสิต นักศึกษา นักเรียน หรือผู้ศึกษาที่เป็นการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเฉพาะทาง ให้เป็นหน้าที่ของ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานของรัฐที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง แล้วแต่กรณี ซึ่งบุคคลที่จะได้ รับการผ่อนผันอยู่ระหว่างการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเรียนรู้อยู่ในจังหวัดนั้น ตรวจสอบคุณสมบัติ แล้วส่งรายชื่อบุคคลที่จะได้ รับการผ่อนผันตามข้อ ๒ (๒) (๓) และ (๔) ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของปีที่จะต้องตรวจเลือกเข้ากองประจำการ

ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันตามมาตรา ๒๙ นี้ถ้าจำเป็นต้องส่งเข้ากองประจำการ เพราะคนไม่พอกับจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ ให้เอาจำนวนรวมทั้งหมดใน (๓) มาจับสลากก่อน ถ้ายังไม่พอ ก็ให้เอาจำนวนทั้งหมดใน (๑) และ (๒) รวมกันจับสลากต่อไป

การผ่อนผันแก่บุคคลตามมาตรา ๒๙ เพื่อไม่ต้องเข้ากองประจำการในคราวที่มีคนพอให้อยู่ในอำนาจคณะกรรมการตรวจเลือกที่จะพิจารณาว่ามีคนพอกับจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการหรือไม่ จะผ่อนผันให้ได้ทั้งหมดเป็นบางประเภทเป็นบางส่วน หรือไม่ผ่อนผันให้ได้ทั้งหมดประการใด ดังนั้นการปฏิบัติทางบัญชีนั้นเป็นการเตรียมการไว้ในเบื้องต้น เพื่อสะดวกรวดเร็วในการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจเลือก บัญชีที่ได้บันทึกหรือเพิ่มไว้แล้วถ้ากรรมการตรวจเลือกผ่อนผันให้ก็เป็นการใช้ได้ หากผู้ใดไม่ได้รับการผ่อนผันจากการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจเลือกเพราะเหตุใด ก็ให้จำหน่ายได้ตามเหตุนั้นๆ เช่นในปี ๒๕๔๐ มีคนอยู่ในกำหนดจะได้รับการผ่อนผันตามมาตรา ๒๙ (๓) จำนวน ๕๐ คน กรรมการตรวจเลือกต้องส่งคนประเภทนี้อีก ๑๐ คน เพราะคนที่ส่งเข้ากองประจำการประเภทอื่นๆ ไม่พอดึงเอาคนที่ได้รับการผ่อนผันทั้ง ๕๐ คน มาจับสลากเพื่อส่งเข้ากองประจำการ ๑๐ คน ที่เหลือ ๔๐ คน จับสลากดำ ดังนั้นคนที่อยู่ในข่ายที่จะได้รับการผ่อนผัน ต้องถูกจำหน่ายขาดจากบัญชีคนผ่อนผัน ทั้ง ๕๐ คน โดยจำหน่ายด้วยเหตุเข้ากองประจำการ ๑๐ คน จำหน่ายเพราะไม่ได้ผ่อนผันเพราะจับสลากดำ ๔๐ คน เป็นต้น

สำหรับผู้ที่คณะกรรมการตรวจเลือกพิจารณาผ่อนผันให้แล้วให้มอบหมายเรียกฯ (แบบ สด.๓๕) ของปีต่อไปให้รับไปในวันนั้นด้วย

(★ ข้อ ๔.๓ แก้ไขเพิ่มเติมตามกฎหมายกระทรวงการผ่อนผันเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการแก่บุคคลซึ่งอยู่ระหว่างการศึกษาหรือเรียนรู พ.ศ. ๒๕๔๙ ลง ๒๑ เม.ย.๔๙ ★)

ข้อ ๕ การพ้นจากฐานะยกเว้นและผ่อนผัน ให้ดำเนินการดังนี้ -

๕.๑ บุคคลตามมาตรา ๑๓ (๑) เมื่อพ้นจากฐานะยกเว้นแล้วจะต้องแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอ/ผู้อำนวยการเขต/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารหรือท้องที่ที่ตนอยู่แล้วแต่กรณี ภายใน ๓๐ วันนับแต่พ้นฐานะเช่นนั้น ถ้าอายุไม่ถึง ๔๖ ปีบริบูรณ์ให้จัดการรับลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ และถ้าอายุยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์ยังไม่เคยเข้ารับการตรวจเลือกให้ออกหมายเรียกฯ (แบบ สด.๓๕) ให้ตัวรับไปเพื่อเข้ารับการตรวจเลือกพร้อมกับแจ้งให้จังหวัดทราบตามระเบียบ

ถ้าเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่นให้แจ้งจังหวัดท้องที่เพื่อแจ้งอำเภอที่เป็นภูมิลำเนาทหารดำเนินการต่อไป

๕.๒ บุคคลตามมาตรา ๑๔ (๑), (๒), (๓), (๔), (๕), (๖), (๗) เมื่อพ้นฐานะยกเว้นแล้ว จะต้องแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอ/ผู้อำนวยการเขต/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ท้องที่ที่ตนอยู่หรือทำการประจำ ภายใน ๓๐ วันนับจากวันพ้นฐานะเช่นนั้น เมื่ออายุครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์ให้จำหน่ายออกจากบัญชียกเว้นฯ

ถ้าเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาทหารอยู่ให้ท้องที่อื่นให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับ ๕.๑ วรรคสอง

๕.๓ บุคคลตามมาตรา ๑๔ (๓) คนใดอายุ ๒๖ ปีบริบูรณ์ ให้จังหวัดและอำเภอต่างจำหน่ายยกเว้นฯ และคัดรายชื่อลงในบัญชีเรียกฯ (แบบ สด.๑๖) ในเดือน พฤษภาคม ทุกปี และออกหมายเรียก (แบบ สด.๓๕) ให้รับไปเพื่อเข้าตรวจเลือกต่อไป

๕.๔ บุคคลตามมาตรา ๒๗ (๑), (๒), (๓), (๔) เมื่อครบกำหนดการผ่อนผันที่ขอไว้แล้วเฉพาะคราวนั้น ให้จังหวัดและอำเภอต่างจำหน่ายบัญชีและเพิ่มบัญชีที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องตรงกันสำหรับบุคคลตามมาตรา ๒๗ (๒) เมื่อพ้นจากกำหนดการขอผ่อนผัน และครบจากการศึกษาต่างประเทศ เมื่อใดแล้วเจ้าตัวจะต้องมาแจ้งการกลับมาและพ้นจากฐานะยกเว้นผ่อนผันต่อนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหาร ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่พ้นฐานะเช่นนั้น เพื่อจำหน่ายบัญชีและรับหมายเรียกฯ (แบบ สด.๓๕) แล้วแต่กรณี

๕.๕ บุคคลตามมาตรา ๒๙(๑) และ (๒) ถ้าปีใดไม่ร้องขอผ่อนผันก็ให้จำหน่ายออกจากบัญชีผ่อนผันและเพิ่มบัญชีเรียกฯ (แบบ สด.๑๖) เพื่อเข้ารับการตรวจเลือกต่อไป ทั้งบัญชีของจังหวัดและอำเภอให้ถูกต้องตรงกัน

๕.๖ บุคคลตามมาตรา ๒๙(๓) เมื่อพ้นจากฐานะผ่อนผันหรืออายุเกินที่กำหนดไว้เมื่อใดต้องแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอ/ผู้อำนวยการเขต/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหาร ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันพ้นฐานะเช่นนั้น เพื่อจำหน่ายบัญชีผ่อนผันและเพิ่มบัญชีเรียกฯ (แบบ สด.๑๖) เข้ารับการตรวจเลือกต่อไป พร้อมกับรายงานจังหวัดเพื่อจำหน่ายและเพิ่มบัญชีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องตรงกัน

๕.๗ เมื่อทางอำเภอ/ เขต/ กิ่งอำเภอ สืบทราบว่าคุณใดพ้นจากฐานะยกเว้นหรือผ่อนผันที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓ (๑) มาตรา ๑๔ (๑), (๒), (๓), (๔), (๕), (๖), (๗) มาตรา ๒๗ (๒) หรือมาตรา ๒๙ (๓) แล้วไม่มาแจ้งด้วยตนเองตามกำหนด และบุคคลตามมาตรา ๑๔ (๔) มาตรา ๒๗ (๑), (๓), (๔) พ้นจากฐานะก่อนกำหนด และส่วนราชการที่ขอยกเว้นหรือผ่อนผันไม่ได้แจ้งขอถอนการยกเว้นหรือผ่อนผันมาให้ทราบเรื่อง ให้เรียกตัวบิดามารดา หรือผู้ปกครองมาสอบปากคำ ถ้าปรากฏว่า พ้นจากฐานะยกเว้นหรือผ่อนผันจริงและไม่มาแจ้งตามมาตรา ๑๕ ให้ดำเนินการส่งตัวเจ้าพนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป
